

Tisdagen den 6 mars

1 § Återrapport från Europeiska rådet
Statsminister Fredrik Reinfeldt
Återrapportering från möte i Europeiska rådet den 1–2
mars 2012

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Jag förklarar sammanträdet i EU-nämnden öppnat.

Det är alltså en återrapport av statsministern efter toppmötet i slutet av förra veckan. Det var väl till sin karaktär ett relativt odramatiskt toppmöte.

Normalt sett har vi de här återrapporterna i kammaren, men eftersom kammaren inte sammanträder denna vecka har vi den här i EU-nämnden.

I kammaren är debattreglerna två minuter plus två minuter för ledamöterna. Jag föreslår att vi har sammanlagt fyra minuter som ett riktmärke. Jag tänker inte vara diktatorisk, men jag tycker att vi ska försöka vara relativt koncisa och fokuserade i våra frågor och även statsministern i sina svar.

Vi börjar helt enkelt med att jag ber statsministern att inleda med en sammanfattning av vad som skedde.

Anf. 2 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! Europeiska rådet möttes i torsdags och fredags förra veckan under ledning av dess ordförande Herman Van Rompuy.

För första gången på mycket länge stod inte stödpaket och mer akut ekonomisk krishantering på agendan. Vårt toppmöte kunde, som också brukligt är, i stället fokusera på de mer långsiktiga tillväxt- och sysselsättningsfrågorna.

Toppmötet antog också slutsatser om förberedelserna inför det kommande G20-toppmötet samt inför FN-

konferensen i juni om hållbar utveckling, som också kallas Rio + 20.

Vi kunde enas om att ge kandidatlandsstatus till Serbien. Det är en viktig signal till de pro-europeiska krafterna i detta land och för regionens framtida närmande till EU.

En överenskommelse kunde nås om att återkomma till frågan om Bulgariens och Rumäniens Schengeninträde vid rådet i september.

Vi diskuterade även situationen i EU:s södra grannskap och särskilt den tragedi som nu utspelar sig i Syrien. Vi var eniga om att kräva att de syriska myndigheterna omedelbart stoppar våldet och de kränkningar av mänskliga rättigheter som där pågår.

Slutligen undertecknades finanspakten. Och Herman Van Rompuy omvaldes som ordförande för Europeiska rådet för en ny mandatperiod på två och ett halvt år, detta från och med den 1 juni i år.

Herr ordförande! Inför detta toppmöte hade jag tillsammans med elva andra stats- och premiärministrar skrivit ett brev till Herman Van Rompuy och José Manuel Barroso om vår gemensamma syn på de långsiktiga tillväxtfrågorna. Brevet beskriver ett antal tillväxtfrämjande åtgärder som kan vidtas utan att öka trycket på de offentliga finanserna. I ett läge där många länder i Europa kämpar med växande budgetunderskott och statsskulder finns det en stor efterfrågan på just sådana åtgärder. Brevet ger förslag på åtgärder inom följande åtta områden:

1. Genomförandet av den inre marknaden för tjänster.
2. En väl fungerande inre digital marknad.
3. Inrättande av en inre marknad på energiområdet 2014.
4. Att skapa bästa tänkbara förutsättningar för forskning och innovation.
5. Vikten av fri och öppen handel mellan EU och övriga omvärlden, inte minst de stora tillväxtekonomierna.
6. Minskade administrativa bördor och regelförenkling, inte minst för småföretag.
7. Sysselsättningsfrämjande insatser som ökar möjligheterna särskilt för unga men också för äldre att få jobb samt som också främjar kvinnors deltagande på arbetsmarknaden.

8. Vikten av att skapa en konkurrenskraftig finanssektor som tar ansvar för sitt eget risktagande.

2011/12:27

6 mars

Jag är mycket nöjd med att samtliga dessa åtta områden som nämns i brevet har fått genomslag i toppmötes slutsatserna. Det är också positivt att vikten av hållbar tillväxt omnämns i slutsatstexten. Snabba framsteg krävs inom ramen för EU:s så kallade low carbon 2050, eller kolsnåla 2050-strategi på svenska, liksom vad gäller genomförandet av den vägkarta som antagits för att nå bättre resurseffektivitet. Jag välkomnar också att vi i slutsatserna fick gehör för skrivningar på områden där vi vill markera och tydliggöra medlemsländernas kompetens. Detta gäller såväl skattepolitiken som arbetsmarknadsfrågorna.

Herr ordförande! Vid mötet fastlades de övergripande prioriteringarna för vår EU-gemensamma budgetkalender inom ramen för den europeiska terminen som ju infördes 2010, detta på grundval av kommissionens årliga tillväxtrapport. Dessa ska i nästa steg reflekteras i medlemsländernas årliga rapportering till kommissionen om genomförandet av Europa 2020-strategin och stabilitets- och tillväxtpakten. På grundval av denna rapportering föreslår kommissionen i slutet av våren landspecifika rekommendationer. Dessa rekommendationer ska ses som en vägledning för vilka reformer som medlemsländerna bör fokusera på de kommande 18 månaderna. Europeiska rådet återkommer alltså till dessa vid vårt möte i juni.

Herr ordförande! Även om vi vid toppmötet fick ett välkommet tillfälle att diskutera långsiktiga tillväxtfrågor, vill jag framhålla att det ekonomiska läget är fortsatt allvarligt i många länder i Europa. Parallellt med toppmötet sammanträdde eurozonens finansministrar för att granska de åtgärder som Grekland lovat att vidta innan det nya stödpaketet kan beslutas. Vid toppmötet antog också euroländernas stats- och regeringschefer ett uttalande som välkomnar dessa grekiska åtgärder som man säger kommer att möjliggöra ett formellt antagande av stödpaketet inom de närmaste dagarna. Även frågan om en förstärkt så kallad finansiell brandvägg berörs i eurozonens uttalande. Man upprepar löftet att överväga taket för krismekanismerna i EFSF och ESM före mars månads utgång.

Herr ordförande! På det internationella området antog Europeiska rådet slutsatser på ett antal områden.

Vi fastslog EU:s prioritering inför G20-mötet i Mexico i juni. Bland dessa ingår flera områden som vi från svensk sida har anledning att särskilt välkomna, till exempel finansmarknadsreformer, vikten av grön tillväxt och hållbar utveckling men också betydelsen av att bekämpa protektionism och att främja en aktiv WTO-agenda, också för de minst utvecklade länderna.

Europeiska rådet gav också sitt stöd till en ambitiös ansats från EU:s sida för den FN-konferens om hållbar utveckling som kommer att äga rum i Rio de Janeiro i juni. Tanken är att konferensen ska arbeta fram operationella mål och konkreta åtgärder för hållbar utveckling på såväl nationell som internationell nivå.

Europeiska rådet kunde också enas om att ge Serbien status som kandidatland. Det innebär att Serbien nu går in i en förberedelsefas för att så småningom inleda förhandlingar om EU-medlemskap. Detta har länge varit en svensk prioritet. Det är glädjande att EU har kunnat göra framsteg på detta viktiga område.

I marginalen av toppmötet hölls också möten för att lösa de utestående frågorna vad gäller Bulgariens och Rumäniens inträde i Schengen. Det nåddes en överenskommelse om att justitieministrarna ska återkomma till frågan i september.

Vi diskuterade också läget i Syrien som ju blir alltmer oacceptabelt. Vi enades om att trycket på den syriska regimen måste öka så länge som våldet och brotten mot de mänskliga rättigheterna fortsätter. Därför bad vi utrikesministrarna att förbereda ytterligare sanktioner mot regimen. Vi uppmanade också president Assad att stiga åt sidan för att ge utrymme för en fredlig transsession för landets bästa.

Den oroande och försämrade situationen i Vitryssland togs också upp. Även här ombads utrikesministrarna att undersöka ytterligare åtgärder.

Herr ordförande! Det är för tidigt att säga att detta toppmöte utgjorde en vändpunkt i den ekonomiska utvecklingen inom Europa. Europeiska rådet kommer med stor säkerhet att snart återkomma till de mer kortsiktiga krishanteringsfrågorna vid våra möten framöver.

Samtidigt är det mycket positivt att nu återgå till att även inta ett mer långsiktigt och bredare perspektiv på de ekonomiska frågorna, för om vi ska lyckas med ambitionerna måste vi inte bara diskutera åtgärder för att säkra tillväxt och

sysselsättning nästa år utan också på 20 års sikt. Det är dessa diskussioner som vi så väl behöver både inom EU-samarbetet och i Sverige för att säkra framtida generationers välfärd.

Herr ordförande! Med dessa ord är jag beredd att ta del av nämndens synpunkter och besvara dess frågor.

Anf. 3 MARIE GRANLUND (S):

Herr ordförande! Jag tackar statsministern för redogörelsen för toppmötet.

Det är glädjande att blickarna nu kan vändas mot att också diskutera tillväxt och tillväxtskapande åtgärder. Det är något som vi har efterlyst en längre tid, för man kan inte bara svälta sig ur en kris, utan man måste också satsa.

Slutsatserna är väldigt allmänt hållna. Det talas mycket om tillväxt, men det är ganska fluffiga förslag och väldigt lite konkretion i det hela. Självklart ligger mycket på enskilda medlemsstater att göra, och man kan diskutera om enskilda medlemsstater verkligen gör tillräckligt. Men EU har också ett eget ansvar och förfogar över egna medel som man kan göra mycket mer av.

Min fråga till statsministern är: Vilka mer konkreta tillväxtingsatsningar ser statsministern att EU kommer att göra framöver? Jag tänker till exempel på hur man bättre kan använda strukturfonderna, och jag tänker på mer forskning och utveckling, som statsministern själv nämner. Men hur är detta tänkt att finansieras? Det handlar självklart också om järnvägsbyggande och andra väldigt viktiga satsningar om man ska få i gång hjulen.

Som sagt: Jag skulle gärna vilja höra lite mer konkret hur statsministern ser på att få i gång den här typen av tillväxtstimulerande åtgärder.

Anf. 4 GUSTAV BLIX (M):

Herr ordförande! Jag tackar statsministern för redogörelsen.

Jag kan instämma med Socialdemokraterna i att det är glädjande att vi nu efter en ganska turbulent höst och många år av krismöten inom EU har kommit till möten under våren som just ska handla om tillväxt- och framtidsfrågor och som så småningom kanske kan göra att vi går från vintermörk ekonomi till inte bara en gryende vår utan också en ekonomi

i full sommarblomning. Men när vi vet vart vi ska måste vi nog fundera lite grann på var vi är.

En del av debatten i Europa, och också här i Sverige, tycker jag tyvärr handlar om att den ekonomiska krisen i Europa skulle vara någon kris för den fria marknadsekonomin. Det bedömer jag som oerhört allvarligt och fel. Europa behöver snarare mer frihet.

Låt mig ge ett enkelt exempel som jag stötte på i en artikel om en kvinna som hade varit i Grekland för att studera ekonomiska reformer. Hon hade träffat en väninna på ett nyöppnat bokkafé i Aten. Det var bara ett problem, att när de skulle beställa kaffe på kaféet gick servitrisen ut genom dörren, för de hade ännu inte fått någon licens för att sälja kaffe, och ägaren hade inte fått tillåtelse att ens ställa in en kaffeautomat för att servera kaffe gratis, för det var inte tillåtet. Vad värre var att det inte heller gick att sälja böcker, för klockan var efter sex på kvällen och då får man inte sälja böcker i Grekland, åtminstone inte den kvällen. Det är inte ett exempel på en fri och avreglerad ekonomi utan tvärtom en ekonomi som står alldeles stilla, och detta i ett land där just besöksnäring, turism och service kanske är de viktigaste och bärande delarna i ekonomin.

Det här är dock inte unikt för Grekland, även om Grekland är det land som kommer ut sämst i internationella rankingar av ekonomisk frihet. Men med ett genomsnitt av EU-27 skulle EU sannolikt landa på någonstans runt 45:e plats av världens länder när det gäller ekonomisk frihet. Sverige ligger på 21:a plats. Vi har kanske också mer att göra. Men Europa som helhet ligger någonstans mellan Costa Rica och Colombia, och ingen kan väl med trovärdighet hävda att Costa Rica och Colombia är några direkt nyliberala marknadsekonomiska föregångsländer.

Tvärtom visar undersökningen att om man genomför reformer på EU-nivå men framför allt på nationell nivå finns en stor potential för ökad ekonomisk tillväxt, också på kort sikt. Det finns en undersökning av den italienska centralbanken, som vi har diskuterat tidigare här i nämnden, som visar att man skulle kunna ge uppemot 10 procent ökat välstånd i Italien.

Därför är det väldigt välkommet inte bara att statsministern var med och tog initiativet till brevet för ökade reformer utan också på det sätt som det togs emot. Men jag

kan hålla med om att konkretionen och tydligheten i slutsatserna kanske inte är riktigt så skarpa som vi i Sverige skulle önska.

Därför är min fråga till statsministern hur han bedömer möjligheten att det kommande arbetet, både på nationell nivå och på EU-nivå, ska kunna bli mer handlingskraftigt och med fokus på att få Europas ekonomi att bli friare och mer konkurrenskraftigt internationellt sett.

Anf. 5 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! Jag har uppfattningen att slutsatserna ändå är hyggligt detaljerade när det gäller vad man ska man göra för att lägga grund för tillväxt om dörren till finansministern är stängd. Väldigt mycket relaterar annars till möjligheten att sänka skatter eller att öka utgifter, men Europa befinner sig inte i ett läge där man kan lägga fram expansiva budgetar. Det är möjligen Sverige och något enstaka land till som har haft den möjligheten, men de flesta länder befinner sig i regelrätta saneringsprogram.

Mot den bakgrunden försökte vi få med i slutsatserna hur man kan få på plats en bättre fungerande inre marknad med betoning av tjänstehandel, digitaliseringsagendan och en hel del av de reformer som antingen är beslutade eller som är på väg. Som Marie Granlund påpekar har man rent reformmässigt inte genomfört dessa delar nationellt, och det är det som tynger möjligheten att få handeln att fungera bättre. Det hör vi också från våra småföretag. De säger: Ni säger att det är en fri och öppen inre marknad, men vi möter massor av konstiga hinder, regler och avgifter som ni inte har berättat om. Det gör det svårare att konkurrera.

Det talas om det gemensamma patentet, som man har försökt få på plats i 40 år. Det vore mycket välkommet.

Det talas om att utsträcka den typ av frihandelsavtal som EU har ingått med Sydkorea till fler delar av världen. Detta är högst konkreta saker som skulle betyda väldigt mycket och som har det gemensamt att de inte kräver en massa budgetmedel.

Jag är väldigt glad över att det med kraften från tolv länder var möjligt att påverka slutsatserna i den här riktningen. Det ska ju sägas att detta betonas olika av olika länder. Det finns skilda synsätt i vårt eget land, och det gör det också mellan 27 olika länder. För Sveriges del, med vårt utrikes-

handelsberoende och vår frihandelstradition, är detta en mycket välkommen inriktning, som vi både får försvara och återkomma till.

Marie Granlund berör också något som jag tror att jag kommer att få ägna mycket tid åt under det kommande året, nämligen egna medel och budgetdiskussioner. Som ni minns har jag flaggat för att vi i Sverige ska inta en försiktig hållning till stora satsningar med gemensamma pengar. Det är nämligen väldigt många i EU som tycker att det är en bra idé och som förutsätter att det innebär att de själva ska få mer pengar från någon annan. Om man förstörar fonderna men låter resten vara som det är blir det nettobidragsbetalarna som finansierar det hela, det vill säga i stor utsträckning Sverige, Tyskland och några få till. Jag får återkomma till EU-nämnden så att vi får diskutera vad som är en rimlig svensk utgångspunkt när det gäller hur mycket mer som EU:s totala budget ska innehålla och hur mycket av det som kommer att belasta svenska skattebetalare.

Det är ofta svårt för oss att få tillbaka lika mycket som vi betalar in. Det är egentligen själva idén. Det är ju därför vi kallas nettobidragsbetalare. Det är fattigare och mindre utvecklade delar av EU som tycker att infrastruktur- och forskningsresurserna ska komma till dem. Det finns naturligtvis en enorm efterfrågan på detta nu, givet att så mycket av de nationella budgetarna handlar om att spara och skära ned. Vad är då mer välkommet än att få pengar via EU-systemet?

Jag tycker ändå att Marie Granlund har en poäng, och den försöker vi också framföra. Ska man ha en tillväxtagenda i Europa måste också EU:s budget och EU:s egna medel tydligt arbeta i samma riktning. Stora delar av budgeten gör inte det, menar vi. Man kan titta på tillväxtagendan och se att den största utgiftsposten är jordbrukssubventioner. Det är svårt att få det att gå ihop med tillväxtagendan i övrigt.

Där får Sverige helt enkelt höja sin röst. Det brukar inte vara stor oenighet i Sverige om detta, men det möter motstånd i andra delar av Europa. Man får arbeta om profilen på budgeten, så att budgeten inte ska tillåtas svälla ut, vilket en del vill. Om den svenska uppfattningen är att den ska användas mer tillväxtorienterad kommer vi att arbeta om inriktningen på budgeten och försöka hitta allianser för detta. Sedan får vi säkert föra en diskussion om hur mycket av detta

som det är möjligt att återföra till Sverige balanserat med andra länder. Jag underskattar alltså inte att detta är en viktig fråga. Det blir dock väldigt lite diskussion om detta vid det här toppmötet. Alla förstår att budgetslaget nu kommer – inte vid det här toppmötet utan under fortsatt danskt och cypriotiskt ordförandeskap. Då kommer det att färdigförhandlas.

2011/12:27

6 mars

Anf. 6 ULF HOLM (MP):

Herr ordförande! Tack, statsministern, för föredragningen! Det skedde kanske inte så stora förändringar av slutsatserna i förhållande till vad vi diskuterade i förra veckan. När det gäller det område som jag själv lyfte fram vid diskussionen i förra veckan, nämligen miljö- och klimatfrågorna, verkar det inte ha skett några ändringar alls. Det kan man tycka är positivt eller negativt. Jag kan tycka att det är lite negativt. Jag undrar om klimat- och miljöaspekter över huvud taget var uppe i diskussionen.

När nu statsministern tillsammans med tio andra skriver ett brev med åtta tillväxtfrämjande åtgärder som nu alla kommer med i slutsatserna är det synd att miljö inte finns med bland de viktiga punkterna. Togs dessa frågor alls upp? Jag ser det som en förutsättning för en, som statsministern uttryckte det, tillväxt med 20-årsperspektiv för att säkra sysselsättning och välbefinnande. Att ni inte har med något om grön ekonomi, resurseffektivitet och koldioxidsnåla satsningar är märkligt i det längre perspektivet. Detta får statsministern gärna kommentera.

Jag håller med statsministern om att det stora ansvaret ligger på medlemsstaterna, men vi har också en EU-budget, och den är i dag inte i samklang med det som är EU:s ambition. Där kan vi nog ha delade åsikter. Framför allt gäller det på miljö- och klimatområdet, men även när det gäller forsknings- och utvecklingsfrågorna finns det en stor diskrepans.

Det finns åtgärder som man skulle kunna vidta på EU-nivå för att skapa förutsättningar för en bättre klimatpolitik. Den skulle styrka EU när man försöker ta på sig ledarrollen internationellt. Jag anser att man har missat den chansen lite.

Till sist vill jag säga att det är bra att Serbien fick kandidatlandsstatus. Jag beklagar att frågan för Rumäniens och Bulgariens del än en gång skjuts fram även om det, om jag förstod statsministern rätt, eventuellt kommer ett beslut under slutet av året.

Det är också bra att det kom en slutsats om Syrien. Där är frågan: Räcker det med att bara hota med ytterligare sanktioner? De sanktioner som hittills har kommit har ju inte lett särskilt långt. Finns det någon plan B för hur man ska göra när det gäller Syrien, utöver att införa sanktioner? Eller anser statsministern att sanktionerna hittills har gett resultat?

Slutligen vill jag berömma Europeiska rådet för att man behöll punkten 21 oförändrad, det vill säga att EU-kommissionen ska jobba ytterligare med frågan om skatt på finansiella transaktioner. Det tycker jag var ett bra beslut av Europeiska rådet.

Anf. 7 ORDFÖRANDEN:

Jag vill själv ställa en fråga. Jag ska försöka vara mer fokuserad och koncis.

Det var väldigt bra att statsministern fick tillfälle att underteckna finanspakten. Jag såg också i medierna att statsministern fick redogöra för den svenska ekonomiska saneringspolitiken. Jag antar att det var lärdomar av den som statsministern redogjorde för. Den intressanta frågan är: Hur togs detta emot? Började folk leka med sina telefoner och vara ointresserade, eller fanns det ett levande intresse för vad statsministern sade? Det säger ju en del om hur intresserad man är av seriös budgetsanering, vilket Sverige över blockgränserna lyckades med på 1990-talet.

Anf. 8 FREDRICK FEDERLEY (C):

Ordförande! Jag blev lite rörd över lovorden över budgetsaneringen på 90-talet. Det lät ju inte riktigt så på den tiden, men vi är glada över att vi är överens om detta i dag.

Tack, statsministern, för återrapporten! Jag hade tänkt ta upp den punkt som Ulf Holm var inne på, alltså punkt 21, som tidigare hette punkt 18, och som handlar om skatt på finansiella transaktioner. Min fundering gäller hur diskussionerna går. Sverige har ju provat detta under 1990-talet med föga framgång. Det kom tillbaka och bet oss ganska fort. Finns det en grund för en diskussion åtminstone?

Jag vet att statsministern och regeringen inte är glada över dessa skrivningar och har gjort vad man har kunnat, men finns det en grund för att åtminstone framföra faktiska argument i detta och är det någon som lyssnar? Det finns i politiska sammanhang alltid en risk för att man ägnar sig åt pla-

katpolitik som snarare har ett symboliskt värde än får ett konkret, faktiskt utfall. Också i en situation av allvarlig kris måste det vara det faktiska utfallet som räknas. Politiken ska inte vara en symbol som upphöjs till ett högt värde men inte ger de resultat man hoppas.

En annan punkt jag var inne på är diskussionen om att öka sysselsättningen i Europeiska unionen. Statsministern var lite kort inne på detta i sin redogörelse. Pågår det en diskussion inom hela Europeiska unionen om att arbeta intensivt för att få ut fler kvinnor på arbetsmarknaden? Det enda sättet att komma upp i de sysselsättningsnivåer man eftersträvar måste vara att fler länder arbetar med modeller liknande dem vi har använt i Sverige, där kvinnor, så gott det går åtminstone, är lika delaktiga på arbetsmarknaden. Sedan kan det finnas jämställdhetsaspekter kvar att arbeta med, men vi har ett annat synsätt än många andra, också framstående, västeuropeiska länder, där en kvinna så fort hon blir mor förpassas till hushållsarbete och det förväntas av henne att hon ska vara hemma. Detta är en viktig diskussion att föra. Om vi någonsin ska kunna få Europa på fötter kan vi inte ha en stor del av den kompetenta befolkningen som stannar kvar i hemmet och inte blir delaktig på arbetsmarknaden.

Anf. 9 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! Till Ulf Holm vill jag säga att papperet har med vikten av gröna frågor. Bland annat hänvisas i punkt 2 till att Europa 2020-strategin är Europas strategi för sysselsättning och tillväxt. Där står bland annat ”uppfylla våra mål i fråga om klimatförändring och energi” som en direkt referens till detta. I punkt 17 har man sedan gått vidare med hur detta ska uttolkas. Det står: ”Det är avgörande att man främjar en resurseffektivare, grönare och konkurrenskraftigare ekonomi.” Bland annat hänvisas till slutsatser från december 2011, som efterlyser snabba framsteg för strategin för minskade koldioxidutsläpp fram till 2050 och genomförande av färdplanen för ett resurseffektivt Europa.

Detta är alltså närvarande i våra slutsatstexter och finns med i våra diskussioner. Sedan kan man säkert tycka att vi borde diskutera det än mer. Jag tror att en allmän känsla efter Durban och nya möten är att Europa tar på sig åtaganden som andra inte anser sig behöva möta. Det finns en obalans. Ska Kyoto förlängas, vilket många hoppas på, ser det ut som

att Europa blir kvar medan andra lämnar. Men för att svara Ulf Holm direkt vill jag hänvisa till de delar där detta faktiskt står.

När det gäller Schengenbeslutet är Sveriges uppfattning att Rumänien och Bulgarien uppfyller kriterierna för att få träda in i Schengen. Det är en rätt spridd uppfattning att så är fallet. Men detta är hänförligt till läget i det holländska parlamentet. Där finns det en annan syn.

Den här frågan har vi haft hos oss förut, men det är första gången som vi också med det holländska parlamentet kom överens om att föra en diskussion mellan de berörda ländernas justitieministrar för att förhoppningsvis kunna lösa frågan fram till september.

Vad mer kan göras när det gäller Syrien? Jag tycker att det är hoppingivande att Kofi Annan tog på sig medlingsuppdraget. Det var säkert inte lätt att hitta rätt person för detta. Kofi Annan är en i världen mycket betrodd person. Det öppnar för att kunna samla världssamfundet och att den viktiga kombinationen Arabförbundet och arabländerna kan understödja Kofi Annans arbete.

Vi tror oss kunna komma en bit med sanktioner, rätt utformade. EU tittar som sagt på möjligheter att gå ytterligare ett steg i den riktningen. Men det är klart att världssamfundet försvagas av att Ryssland och Kina har en annan uppfattning. Jag såg att också Kofi Annan och andra – även generalsekretären – har påpekat att det blir svårt om det dessutom blir parallella diplomatiska processer, alltså om Ryssland och Kina följer egna spår. Då minskar trycket på Syrien, för att säga det uppenbara.

Det är hoppfullt att Kofi Annan har tagit på sig detta. Det är kanske möjligt att utöva ytterligare tryck, men givet vår syn på världen – med tonvikt på folkrätt och på ett samlat FN – skulle jag vilja säga att det är svårt att komma längre om det inte sker förändringar i synen hos Ryssland och Kina.

Det som skedde vid middagen var att Herman Van Rompuy ville att vi skulle diskutera en långsiktig strategi för tillväxt och hade bett tre inledare att med nationella exempel – det var jag, David Cameron och Angela Merkel – göra en ingång i kvällens diskussioner.

Det de var intresserade av i det svenska fallet var i grunden 20 års erfarenheter av reformpolitik för att förena goda offentliga finanser med sammanhållning rent faktiskt i be-

folkningen men ändå få fram resurser för väsentliga tillväxtinvesteringar. Det låter inte alltid så i den inhemska debatten, men omvärldens syn är att Sverige har varit ganska bra på att balansera de här sakerna. Herman Van Rompuy inledde kvällen med att lägga fram ett så kallat issues paper som visade väldigt tydligt att Sverige i benchmark, alltså i jämförelse med andra, låg väldigt väl till i nära nog alla aspekter man mätte.

Givet det tror jag absolut att det fanns ett stort intresse för vad jag hade att säga. Framför allt diskuterade jag väldigt mycket hur man analyserar sammansättningen på arbetsmarknaden av olika grupper som har svårare att få arbete och hur man förmodligen måste inrikta särskilda insatser mot de grupperna, yngre och äldre. Kvinnors arbetskraftsdeltagande nämnde jag som särskilt viktigt och länkade det till vår välfärdsmodell, att om man minskar omsorgstrycket på kvinnor tenderar kvinnor att kunna öka sitt arbetskraftsdeltagande, vilket är bra för dem och bra för samhällsekonomin i stort.

Hur intresserade de var, och hur mycket sms och annat de ägnade sig åt, kan jag inte exakt redogöra för. Men det var åtminstone det som var grunden för att jag fick göra den här ingången.

Punkten 21, som Fredrick Federley frågade om tidigare, tackade någon för att den var kvar. Men det har skett en förskjutning i skrivningen. Det står nu att ”framsteg måste också göras i arbetet med”, och sedan är ”och diskussionerna om” inskjutet. Det återspeglar rätt mycket det vi sade här i EU-nämnden, att det är inte bara att säga att nu vill vi ha ett arbete med att få fram detta, utan vi anser också att här är mycket kvar att diskutera. Det var därför de här orden kom in.

Jag anmälde till José Manuel Barroso och till övriga delegater ganska väl, tror jag, hur jag uppfattade de svenska positionerna. Jag sade att det finns de som är tveksamma till den finansiella transaktionsskatten per se i regeringspartier. Det finns de som förespråkar någon form av transaktionsskatt men som därmed inte automatiskt är för kommissionens förslag, därför att det ju bygger på att transaktionsskattens eventuella inkomster ska landa i EU-gemensamma institutioner och inte i nationell budget. Det noterades. Och det är bland annat så det ska ses, detta med

att ”diskussioner” sköts in. Frågan är rimligen alltså inte avgjord.

Bara för att säga det uppenbara har vi också en del synpunkter på det här med gemensam kontrollerad bolagsskattebas. Jag ska inte återupprepa vad jag sade inför toppmötet, men det handlar bland annat om detta.

Jag berörde kvinnors sysselsättning, och vi påpekar detta väldigt ofta. Jag skojade med Herman Van Rompuy, som hade lagt fram ett issues paper som bland annat gav en skala över när män i Europa går i pension. Då sade jag att det är mer intressant att se på kvinnors sysselsättningsgrad, för det är så mycket mer skiljaktigt mellan länderna och så mycket mer som man kan åtgärda när man för rätt form av reformpolitik. Därför har vi när sysselsättningsgraden nämnts hela tiden jobbat för att få in att det handlar om både män och kvinnor, för vi uppfattar att den utmaningen är annorlunda. I den tredje punkten om aktiv arbetsmarknadspolitik nämns också kvinnors deltagande. I Europa 2020-målet står ju kvinnors och mäns arbetskraftsdeltagande bland annat efter svensk intervention.

Jag konstaterar bara att jag fortsatt tycker att det här är en viktig fråga och att Sverige har en särskild roll i att föra tillbaka den i diskussionen och försöka få den att återspeglas i slutsatserna.

Anf. 10 ORDFÖRANDEN:

Då är det tre partier, och vi börjar med Sverigedemokraterna, sedan Vänsterpartiet och Kristdemokraterna.

Anf. 11 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Herr ordförande! Tack, statsministern, för föredragningen!

Jag ska hålla mig kort. Jag skulle bara vilja fråga statsministern hur han tror att Irlands beslut om att folkomrösta kom att påverka diskussionerna på toppmötet. Fanns det exempelvis några förslag på att mildra skrivelserna i några av slutsatserna? Fanns det några indikationer på toppmötet om att vi kan ha fler folkomröstningar att vänta framöver runt om i Europa?

Anf. 12 LARS OHLY (V):

Det är svårt att vara svårförutsägbar när vi har haft en föredragning inför toppmötet, ställt frågor, haft avvikande me-

ningar och nu ska recensera eller ställa frågor om vad som egentligen hände. Jag tror att jag får lika svårt som mina kolleger att vara svårförutsägbar.

Låt mig börja med Syrien, som kanske är den värsta konflikten vi har att hantera i världssamfundet just nu. Oron för vad som sker och vad som kommer att kunna ske i framtiden är sannolikt lika stor hos oss alla. Jag hör inte till dem som tror att det finns någon automatik att Bashar al-Asad kommer att falla inom en snar framtid, utan det finns nog stor risk att man med mycket hårda diktatoriska metoder kommer att hålla sig kvar vid makten. Därför välkomnar jag naturligtvis de skärpningar som finns, de diskussioner om ökade sanktioner som finns, att omvärlden fortsätter att sätta press inte bara på Syrien utan också på dem som står bakom Syrien, i första hand naturligtvis Kina och Ryssland.

Samtidigt borde det här föranleda – det gäller väl hela den arabiska våren – diskussioner om hur man ska kunna undvika detta i framtiden. Europeiska unionen borde i sig, inom sig, föra sådana diskussioner och dessutom initiera sådana diskussioner i FN och andra internationella organ, Världshandelsorganisationen, Valutafonden, Världsbanken med flera.

Då är en fråga: Hur bidrar till exempel väst genom vapenhandel till att upprätthålla den typ av diktaturer som vi ser i Syrien? Hur står i dag EU:s olika medlemsländer i förhållande till Bahrain, Saudiarabien eller andra diktaturer som sannolikt är minst lika hårda men som just nu inte utsätts för den prövning som oppositionen i Syrien utsätter sin regim för? Finns det några sådana diskussioner? För man några diskussioner om hur man i framtiden ska undvika att hamna i ett nytt Syrien i något av dessa diktaturländer?

Det andra som jag vill ta upp gäller tillväxtfrågorna. Det sägs väldigt mycket vackert på sådana här toppmöten, och det sägs väldigt mycket som jag tror att de allra flesta kan instämma i. Ingen pratar naturligtvis om att man vill ha ökad arbetslöshet, och alla pratar om ökad sysselsättning. Alla pratar om minskade klyftor och att bekämpa fattigdom. Problemet är att den politik som hittills har prövats leder i stor utsträckning till motsatsen till det man beskriver. Vad vi ser just nu i Europa är ökad arbetslöshet, i vissa fall katastrofalt ökad arbetslöshet, ökade skillnader. Fattigdomen breder ut sig alltmer, där även Sverige märker ut sig som ett av de län-

der där den relativa fattigdomen ökar allra mest. Otrygga anställningar på arbetsmarknaden ökar, och det leder i sin tur till en lönekonkurrens som driver ned lönerna, framför allt bland de redan lägst avlönade. Kvinnors ansvar för välfärd ökar i samband med att privatisering av välfärdstjänsterna och skatteminskningar får genomslag. Det här står i stark kontrast till det som beskrivs att man vill åstadkomma.

Till skillnad från statsministern har jag erfarenhet från budgetsanering. Jag var partisekreterare 1994 när en ny regering fick ta itu med de katastrofala statsfinanser som Fredrik Reinfeldts företrädare Carl Bildt lämnade efter sig. Vi hade tre huvuddrag i de budgetsaneringspaket som då genomfördes. Det första handlade om att få budgeten i balans, och det var två delar, både besparingar och skattehöjningar, därför att det var helt nödvändigt att försöka få en budget någorlunda i balans för att kunna gå vidare. Det tredje benet var det som var allra viktigast långsiktigt, och det var tillväxtinvesteringar. Det var ganska stora paket som sattes i sjön hösten 1994. Nu ser vi i stället en finanspakt där mer av samma får genomslag.

Herr ordförande! Jag ska inte ta tillfället i akt att göra något ytterligare inlägg, så därför ska jag kort försöka avsluta det här resonemanget.

Det som vi hittills har sett i form av avregleringar har minskat demokratins omfattning. Jag tror också att när Anders Borg var här fanns det åtminstone en förståelse för det resonemang som jag förde om att besparingarna kan vid en viss punkt bli kontraproduktiva därför att de då leder till mindre förutsättningar att vända ekonomin. Besparingarna kan bli så omfattande att människor inte längre kan efterfråga varor och tjänster, vilket gör att den ekonomiska depressionen kommer att bli ännu djupare än vad den hade behövt bli.

Det som finanspakten i stor utsträckning fokuserar kring är ju ett försvar av euron i princip till varje pris, där vi ser hur effekterna av euromedlemskapet snarare har gynnat vissa och missgynnat andra, precis som vi sade i folkomröstningskampanjen och som svenska folket tog till intäkt för att rösta nej i stor utsträckning. Vi ser en ökad centralisering av makten, vilket också var en fråga som var uppe i folkomröstningskampanjen.

Det här är väl det minst svårförutsägbara i mitt inlägg, nämligen att vi från Vänsterpartiets sida ser hur anslutningen till euron i vissa länder har inneburit en väsentligt försvårad kris och väsentligt mindre möjligheter att nationellt försöka hantera de kriser som har uppstått.

Finanspakten i sig innebär också mer makt till icke valda institutioner. De folkvalda får i mindre utsträckning ta ansvar för de beslut som fattas. I stället är det kommissionen och i vissa fall till och med domstolen som ska avgöra olika frågor.

Det här är en väg som har prövats. Vi menar att den är fel. Vi menar att det var fel av Sverige att skriva på finanspakten. Föga överraskande står vi fast vid vår ståndpunkt. Men jag tycker att det är sorgligt att se att de vackra orden inte följs av handling.

Anf. 13 IRENE OSKARSSON (KD):

Många stora frågor har berörts, och det är ingen idé att upprepa dem. Jag hade dock inte förmånen att vara med på föredragningen innan, och mina frågor kanske besvarades. Jag skulle vilja uppehålla mig lite grann vid punkt 28, som handlar om Rio + 20, det långsiktiga perspektivet, och även till viss del punkt 25.

Det är nu viktigt att prata om hur vi löser kriser, hur vi får en stabilitet, hur vi skapar förutsättningar för nuet och de kommande åren. Men än viktigare är att inte tappa bort det långsiktiga perspektivet och som handlar om just det statsministern berörde, kvinnor och barns framtida möjligheter till en god utbildning, en god livsinkomst och så vidare. Det är oerhört centralt.

Då är min fråga lite kopplad till slutet på punkt 28, där jag kan ana en oro. Man diskuterar också de formella strukturerna, nämligen Förenta Nationernas miljöprogram till fackorgan och hur mycket lösningar som EU kan ta med sig i bagaget utifrån att man ser formalia, som i sig är viktigt men att det kan bli en lösning. Vi har tidigare hört i miljö- och jordbruksutskottet och även i EU-nämnden föredragningar av både Gunilla Carlsson och Lena Ek i de här frågorna med en oro inte minst för var Tyskland står, att vi kan vara progressiva från EU:s sida och driva på i de här sammanhangen.

Jag skulle vilja höra hur statsministern ser på de diskussioner som fördes runt detta och hur EU trycker på och att det civila samhället får en central roll i detta arbete framåt.

Anf. 14 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! Till Margareta Sandstedt: Irlands premiärminister, som kallas Taoiseach, redogjorde för – nu hoppas jag att jag inte begår våld på den irländska konstitutionen – att de har en särskild attorney general som gör en prövning av huruvida ett avtal som Irland ingår innebär något i liten eller högre grad överförande av suveränitet. I så fall skulle det därmed utfalla i behov att folkomrösta, i enlighet med den irländska konstitutionen. Man gjorde då bedömningen att som ett av 17 länder med euro behöver man en folkomröstning i detta fall.

Vi är vana vid att Irland är det land som har lägst trösklar för folkomröstning inom det europeiska samarbetet. Det blev ju aktuellt givet att de just är ett av de 17 länder som har euron, till skillnad från de övriga länderna. Det var 25 länder som skrev under finanspakten, inklusive Sverige, men för oss andra har det inte legal verkan om vi inte frivilligt väljer att ansluta oss, någonting som Sverige sade att vi inte avser att göra men som man bland annat diskuterar i Danmark. Det var det enda land som anmälde att det förmodligen väntar en folkomröstning. Det fanns en diskussion om detta.

Man kan också notera att finanspakten är så skriven att jag tror att den träder i kraft samtidigt som det tolfte landet har ratificerat själva beslutet, det vill säga det har förutsatts att det inte behöver vara alla 17 eller 25. På det sättet kan alltså i denna ratifikationsprocess något land förbli utanför, till exempel om en folkomröstning eller annat beslut går emot.

När det gäller kontakterna kring hur EU förhåller sig till Syriens grannskap var ju detta idén bland annat med den Medelhavsunion som Nicolas Sarkozy får anses ha varit väldigt pådrivande för, just att vi skulle få en i dialogform förbättrad relation till vårt södra grannskap och framför allt då arabvärlden.

Det har visat sig finnas oerhört mycket grund för att påpeka att det där är viktigt givet arabisk vår, givet omvandling – och en del bakslag som vi nu ser i följden av den arabiska våren. Det är väl ett sätt att markera i riktning som jag antar

att Lars Ohly menar, nämligen att här måste finnas ett samarbete, en kontakt, som kan lägga grunden för en bättre utveckling mer mot demokrati och reformer i dessa länder.

Det direkta svaret på Lars Ohlys fråga är att vapenhandel inte diskuterades. Det är välbekant att av EU:s medlemsländer, 27 till antalet, finns naturligtvis både olika former av kopplingar historiskt och olika industristrukturer. Här finns de av EU:s medlemsländer som är stora inom vapenindustrin och de som inte är särskilt stora.

Utgångspunkten, som jag antar att alla demokratier redovisar, är att vi anser att inom ramen för en demokrati har man rätt att värna sitt oberoende och sin frihet, också ytterst med militära medel. Eftersom vi anser att vi har den rätten anser vi också att vi får handla den militära materiel som ska möjliggöra det. Vi anser också att vi kan få handla det från andra länder än bara vårt eget. Därmed finns också en grund för en gränsöverskridande handel även när det gäller vapen. Sedan behöver man inte säga att det inte är okomplicerat, utan det måste naturligtvis finnas ramverk och kontroller omkring detta. I Sverige har vi en tradition, och vi har utarbetat särskilda regler för det. Det är välbekant att Lars Ohly har ett annat synsätt, men det är ändå så som vi i Sverige, med oftast god majoritet i Sveriges riksdag, och ofta, vill jag påpeka, andra länder resonerar.

Apropå referensen till den relativa fattigdomen vill jag påpeka, eftersom det finns med i det issues paper som Herman Van Rompuy lade fram, att Sverige har en förskjutning, den största av alla, när det gäller relativ fattigdom. Det kan man ta till intäkt för att kritisera, eller möjligen ses som en illustration, som vi menar, av att begreppet relativ fattigdom har en hel del svagheter. Det vill säga att om det lönar sig bättre att arbeta i ett land som Sverige ser det ut som att vi har fått ökad relativ fattigdom. Det är ungefär som att det som är bra helt plötsligt blir dåligt. Det är, som sagt, inte absolut fattigdom vi talar om utan relativ. Alla former av förändringar mellan olika grupper blir därmed negativa. Detta kan ske i ett land som Sverige där alla, inklusive de som inte jobbar, har fått förstärkningar. Det här visar vikten av att gå bakom mått och ställa sig frågan vad de visar. Vi kan säkert vara oense om denna uttolkning, men det är åtminstone regeringens uppfattning när det gäller begreppet relativ fattigdom.

Lars Ohllys exposé över 90-talet ska jag lämna därhän i dag. Jag noterar att vi tycker lite olika.

Sedan var det punkten 28 och FN:s olika institutioner och det civila samhället. Det raka svaret är att de inte diskuterades i den bemärkelsen att det inte var en diskussion, men de finns med i slutsatserna. De reflekterar, som det ofta är fråga om i Europeiska rådet, en sorts samlingstext som fångar upp diskussioner som har funnits i flera underministerråd, också råd där Gunilla Carlsson och andra svenska statsråd sitter. Där har diskussionerna funnits. Det innebär inte att det finns en avvikande uppfattning om Irene Oskarssons synpunkter. Men för att återrapportera till EU-nämnden vill jag säga att utöver det som står i slutsatstexten fördes inga diskussioner i frågan.

Anf. 15 ORDFÖRANDEN:

Vi går in på en andra runda. Vi kan vara lite friare här. Ju fler som yttrar sig kort desto fler inlägg hinner vi med.

Anf. 16 BÖRJE VESTLUND (S):

Herr ordförande! Jag har två frågor under punkten 15 om bland annat den inre marknaden.

Efter att ha deltagit i några konferenser om den inre marknaden har jag mött ett antal företagare som tycker att det är fruktansvärt besvärligt och svårt att handla på den inre marknaden. Det kan vara svårigheter att få betalt, svårigheter att leverera eller annat obegripligt regelkrångel. Konsumenterna har inte förtroende för att handla i något annat land än sitt eget eftersom det inte finns ett tillräckligt bra konsumentskydd.

Frågorna har funnits i ett antal år. Ändå finns problemen kvar. Vad är det i denna text, i detta beslut, som gör att den typen av dumheter uppstår? Oftast är det inte fråga om reella problem utan det är fråga om konstiga regler som är svåra att förstå.

Sedan var det frågan om den administrativa regelbördan. Vi var överens med statsministern och, för all del, även med näringsministern om att det inte skulle vara olika regler för små företag och stora företag vad gäller arbetsmiljöfrågor. Jag kan dock inte se något resultat av detta i dokumentet. Vad är det man är överens om i sammanhanget? Har regeringen bytt position i frågan?

Anf. 17 ELISABETH SVANTESSON (M):

2011/12:27

6 mars

Herr ordförande! Tack, statsministern, för återrapporten!

Först har jag en kommentar och sedan en kort fråga.

Min kommentar handlar om det vi var inne på inför toppmötet om att hitta nya finansieringskällor för olika typer av projekt. Jag ser i punkt 24 att man vill skynda på frågan om projektobligationer som något slags pilotförsök i Europa. Visst kan det låta förtjusande. Det finns en del privata pengar, men det finns också en hel del offentlig finansiering som jag tror att man ska vara skeptisk inför. Men det är en pilotfas, och vi får väl återkomma till frågan.

Min fråga handlar om något som inte står med i punkterna. Med risk för att vara en dysterkvist och förstöra stämningen vill jag ändå säga något om krisen i Grekland.

Vi var några som tillsammans med talmannen var i Aten före jul. Vi pratade med alla partigrupper. Vi var tidigare inne på detta med sjukdomsinsikt. Finns det någon förändring i sjukdomsinsikten? När man möter representanter från grekiska och en del andra sydeuropeiska länder, från höger till vänster, finns det en känsla av att det i grunden anses vara EU och euron som är problemet i stället för att se inåt. Det är oroväckande om man ska komma till rätta med problemen och lösa dem långsiktigt.

Ser statsministern någon utveckling, att sjukdomsinsikten blivit tydligare? Jag antar att även ledaren för Grekland var där. De ska snart ha ett nytt val. Det oroväckande i det nya valet är att alla har precis samma ståndpunkter. En teknokrat är just nu ledare, men snart är det val. Vi vet att från vänster till höger har de ungefär samma bild av problemsituationen. Ser statsministern någon skillnad i sjukdomsinsikt?

Anf. 18 ULF HOLM (MP):

Herr ordförande! Tack, statsministern, för svaren på de tidigare frågorna.

Jag är väl medveten om att punkterna 2 och 17 gällande miljö- och klimatfrågorna står där. Jag kan tycka att de borde vara skarpare. Jag förstår att statsministern inte tycker så. Men jag undrade om det fördes någon diskussion om dessa punkter. Jag tror att de är oförändrade sedan förra veckan. Min oro är att det inte blir någon diskussion i frågorna.

Jag uppfattar att statsministern såg det som ett problem att EU skulle göra för mycket när det gäller klimatfrågorna och

att andra länder utanför EU inte gör så mycket. Det är klart att det är ett problem när andra länder inte gör så mycket, men det är inget problem att EU gör mycket för framtiden genom att nå fram till en klimat- och resurseffektiv ekonomi. Det måste ändå vara en konkurrensfördel på lång sikt.

Sedan kittlar nyfikenheten mig, herr ordförande! Det här är slutklämmen. Är det issues paper som kommissionens ordförande talade om offentligt? Hur ska det användas? Jag har inte sett något sådant issues paper. Det skulle vara intressant att få ta del av vad ordföranden i Europeiska rådet skriver och tycker om Sverige.

Anf. 19 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! När det gäller påpekandet om den inre marknadens olika brister är det riktigt att det skrevs in att det ska vara fri rörlighet för varor och tjänster redan 1957 – eller däromkring – i Romfördraget. Det kan påpekas att det är lite saktfärdigt med genomförandet.

Varför skulle det då respekteras och bli bättre nu? Vår utgångspunkt var att försöka svara på frågan om vad som kan ge tillväxt om det saknas budgetmedel. Den samsynen finns nog i högre grad, givet de enorma restriktioner som finns finanspolitiskt på länderna runt om i Europa.

Här går vi i armkrok med kommissionen, som försöker påvisa länder som håller kvar mer eller mindre dolda eller förtäckta handelshinder av olika slag, som Börje Vestlund också nämnde flera exempel på. Vad bromsar i andra änden? Jo, helt enkelt att man nationellt inte genomför saker man har lovat, direktiv man har utformat, saker man borde ha gjort för länge sedan där man hänvisar till nationell suveränitet eller olika mer eller mindre uttalade särintressen.

Jag kan redogöra för att vi tyckte att det var bra att tydligt få in en stor del av detta i slutsatserna. Till juni ska vi återkomma med uppföljningen landspecifikt. Det talas till och med om att bli mer öppna med vilka länder som har avvikit från vad när det gäller att genomföra detta. Möjligen kommer en del sådant att pekas ut. Det kommer bland annat att handla om det som Börje Vestlund frågar om.

Frågan om mikroföretag var inte uppe av ett viktigt skäl, och det syns också i texten. Det finns en referens som säger att kommissionen ska lägga fram förslag. Sedan kan det möjligen i det förslaget finnas idéer som är asymmetriska och

utmanar vår syn på arbetsmiljö. Det finns anledning att återkomma till det. Det föreligger faktiskt inte förslag än utan det har varit mer en oro under hand. Det syns också i texten att det är så. Det finns inte ett färdigt förslag. Det är skälet till att det ser ut så.

Elisabeth Svantesson frågar om projektobligationerna. Jag återkommer till att hela miljön innebär att länder sitter med i princip inga egna resurser eller är trängda i sina budgetar. Där finns en kombination av länder som gärna vill se resurser från eget håll, och det finns en välbekant spänning som ibland finns mellan medlemsländernas nationella budgetsuveränitet och viljan hos EU:s gemensamma institutioner att få med egna resurser. De kan ”poola” ihop sig, det vill säga de gemensamma institutionernas vilja att få mer egna resurser och styra över egna pengar med länders förmodade tanke att när olika finansiella instrument eller budgetar sväller hoppas de att de ska få en större del.

I någon del fick jag in en referens – försöken återkommer på flera håll. I det här fallet var det inte möjligt. Det beror på, vill jag understryka, att det finns en massiv majoritet som är för detta. Det är många som tror sig ska vinna på detta. Nettobidragsgivarna till EU:s budget är i absolut minoritet räknat i huvuden. Vår invändning är att projektobligationer ofta är ett sätt att försöka hänvisa till finansiella instrument. Vi har haft detta uppe i vår nationella debatt. Det är fråga om olika innovativa finansieringar där man går från att inte ha några pengar till att plötsligt påstå att man har mycket pengar och har råd med mycket. Alla beskriver det som att alla är vinnare. Jag vill varna för att det sällan är så roligt som det låter. Häpnadsväckande nog måste man titta på inre räntor och hur uppläggen ser ut. Sedan visar det sig att vinnarna ofta är de som har föreslagit något men att det är mer otydligt vad skattebetalarna tjänar på detta. Det gäller en del av innovationerna som vi får på finanssidan också från EU. Bland annat finns invändningen om projektobligationer.

Vi är oroadade för att detta i realiteten är ett sätt att försöka kringgå EU:s budgetamar och på det sättet få upp större volymer, som – hör och häpna – antas i högre utsträckning falla ut på nettobidragbetalarna. Därför blir det vi, också Holland och Tyskland, samma länder som det brukar vara, som ställer fler frågor om detta.

Vi är inte slutgiltigt dömda av detta i det här dokumentet. Vi kommer att återkomma till frågan, och ni kommer att höra mycket om detta det kommande året eftersom vi är på väg in i tunga budgetförhandlingar.

Finns det en ökad sjukdomsinsikt? Rent generellt, i och med att flera länder har bytt regeringar, säger flera regeringar att de har stora problem och många reformer måste vidtas, efter att tidigare ha sagt att de har blivit utsatta för något utifrån som de egentligen är oskyldiga till. Jag tror i grunden att om det finns problem är det bättre att säga det och sedan försöka diskutera vad som är lämpligt att göra.

I Grekland väntar större umbäranden är någon annanstans. Stora delar av befolkningen anser inte att de har bidragit till de problem som Grekland har. Det får man naturligtvis ha respekt för. Men i högre utsträckning än i andra länder lever det kvar – det är en grekisk valrörelse som pågår – att man säger att man ska omförhandla villkoren, att man ska förändra något. Det illustrerar möjligen en del av de fortsatta diskussioner som finns kring Grekland. Jag är övertygad om att vi kommer att återkomma just kring Grekland. Däremot är känslan att andra länder kanske gör mer.

När det gäller Ulf Holms synpunkt om issues paper är det riktigt att det var en innovation. Det är alltså Europeiska rådets ordförande som väljer att lägga fram ett paper som grund för en diskussion. Det har jag inte varit med om tidigare. Men det är inget hinder för oss att skicka ut det. Vi fick det dock också i princip helt utan förvarning, vilket vi också påpekade. Det är väldigt mycket paper som kommer oerhört sent och som ju innehåller saker som man kan diskutera. Men vi ser alltså inga hinder att sända ut det.

Ulf Holm säger att han vill se mer av klimatpolitik och att jag kanske inte vill det. Det är kanske så att vi har lite skillnader kring detta, men jag vill nog hävda att min och Sveriges position visst har varit att vi gärna ser en ökad klimatansträngning. Jag delar dock inte Ulf Holms uppfattning att det inte skulle vara problematiskt om det blir för asymmetriskt.

Om det väldigt tungt bara handlar om ökade ansträngningar, och då menar jag både att lägga ökade egna avgifter och att i högre utsträckning också finansiera och överföra teknik till andra delar av världen och den övriga delen av snabbväxande ekonomier, och attityden att Europa ska göra varje ansträngning i klimathänseende, samtidigt som vi ska

ha tillväxt, för vi måste ha rätt att få öka våra utsläpp – så låter det väldigt mycket – så tror jag att det ska man vara lite aktsam med.

Jag tror inte på att det här helt oproblematiskt, utan jag tror att det kan visa sig mycket problematiskt. Jag tror att det där till slut faller ut att i balansen mellan olika kostnadsavvägningar och vad det kostar att producera olika delar så kommer det att ske en ytterligare förskjutning av produktion från Europa till delar av världen där klimatambitionerna är mycket lägre. Det menar jag inte är bra för klimatet, och det gör dessutom att jobb försvinner från Sverige.

Det spelar alltså visst roll, menar jag, hur man utformar klimatpolitiken och att det sker med viss symmetri. Det är därför jag säger att det globala svaret bör vara just globalt, och jag tycker att alla länder som gör anspråk på att vara konkurrenter i industriproduktion, oavsett var de befann sig på 1850-talet eller 1950-talet, i realiteten i dag ska möta ansträngningar att ställa om sig med klimatriktig hantering.

Håller vi inte tungan rätt i mun här kommer vi att friskriva snabbväxarna Indien, Kina och Brasilien – eller åtminstone minska trycket på dem – och i stället lägga en väldigt tung börda på vad som jag menar kanske nästan bara blir Europa. Det handlar ju också om att de rika delarna av världen inte ens är överens. Här lämnar nu Kanada Kyotoavtalet. Det talas om att Japan lämnar. Kvar blir Europa, och vad står Europa för när det gäller de globala klimatutsläppen? Är det 12–13 procent? Vi kan inte ensamma lösa detta.

Jag tror helt enkelt att vi gärna ska göra mycket. Men det måste finnas ett inslag av symmetridiskussion om vi ska få lösningen på plats.

Anf. 20 ORDFÖRANDEN:

Jag har en fråga om Storbritannien. Storbritannien lade ju in sitt veto vid toppmötet i december. Det var en hel del upprörda känslor på båda sidor av kanalen.

Min fråga är: Hur uppfattar statsministern att EU-ländernas, utom då Storbritanniens, hållning och attityd är till det brittiska agerandet och hur ser Storbritannien på sin framtid i framför allt det ekonomiska samarbetet? Hur har den här animositeten mellan Storbritannien och andra länder utvecklats eller möjligen avvecklats?

2011/12:27

6 mars

Anf. 21 LARS OHLY (V):

Jag ska också lämna den bristande överenskommelse som finns mellan våra respektive politiska ståndpunkter när det gäller finanspakten och hur man bäst främjar tillväxt och sysselsättning och i stället inrikta mig på två frågor.

Den första handlar om Syrien och de bristfälliga diskussionerna om hur man ska undvika liknande i framtiden. Det är inte bara Kina och Ryssland som har beväpnat Syrien och Bashar al-Asad utan också andra. Även Sverige har varit där, och vi har också haft högnivåbesök i Sverige av syriska politiker som har mottagits med, vad jag förstår, all diplomatisk finess och som även erbjudits olika former av avtal.

Vi vet att utrikeshandelsministern åkte till Libyen bara ett halvår före den libyska revolutionen och erbjöd försäljning av övervakningsutrustning som sannolikt den libyska regimen kunde använda mot sin egen befolkning. Och nu, i dag, avslöjas det att Sverige har ett avtal om att bygga en vapenfabrik i Saudiarabien.

Det är klart att sådana åtgärder stärker diktaturerna. Det är klart att sådana åtgärder försvagar oppositionens möjligheter att utöva opposition. Det är klart att Sverige, precis som andra länder, därigenom har ett ansvar genom Europeiska unionen eller i omvärlden.

Den diskussionen menar jag bör föras. Den bör föras på europeisk nivå. Den bör självklart också föras i Sverige, men det behöver vi inte diskutera just nu. Jag tycker att det är sorgligt att den inte förs i Europeiska unionens sammanhang.

(ORDFÖRANDEN: Detta är en återrapport från Europeiska rådets möte.)

Den andra diskussionen, där jag menar att Sverige har en helt orimlig hållning, är synen på den relativa fattigdomen. När fattigdomen relativt sett ökar i ett land är statsministerns svar att bekämpa begreppet och beräkningen av fattigdom i stället för att bekämpa fattigdomen.

Vad vi ser är nämligen ett land som dras isär. Det är klart att i den meningen att svenska barn inte svälter så finns det väldigt lite fattigdom i Sverige. Det är självklart. Men fattigdomen är relativ till vad svenska barn i allmänhet har möjlighet att unna sig, och barn som inte kan följa med på en

skolutflykt eller inte har råd med glasögon är de facto fattiga i Sverige.

2011/12:27
6 mars

Att ifrågasätta den relativa fattigdomen i stället för att bekämpa fattigdomen menar jag är ett grundläggande politiskt felaktigt synsätt, och där borde Sverige i stället sluta upp bakom den här beräkningen av fattigdomen och vidta åtgärder för att hålla ihop landet i stället för att dra isär det och öka fattigdomen i Sverige.

Anf. 22 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr ordförande! Jag har en kort fråga angående punkt 18, om att man ska skapa ett valorisationsinstrument för immateriella rättigheter på europeisk nivå. Går det att i korthet beskriva vad det innebär?

Anf. 23 FREDRICK FEDERLEY (C):

Herr ordförande! Tack, statsministern, för svaren på de förra frågorna!

I punkt 15 finns en strecksats om regelförenklingar. Det här återkommer vi till ganska ofta. Vi pratar mycket om det här hemma i Sverige, och man pratar också ofta om det på EU-nivå. Vi talade även om det häromveckan när näringsministern var här.

Samtidigt är det en ganska komplex materia. Så fort vi sätter på oss ekonomiglasögonen tenderar vi nämligen alla att arbeta för att vi ska förenkla reglerna för företagen så mycket som möjligt. Men en annan dag har vi kanske miljöglasögon, jämställdhetsglasögon eller ytterligare några andra glasögon på oss, och då tenderar vi att vara ganska påhittiga när det gäller saker som faktiskt innebär att man ökar regelbördan för företagarna.

Enligt mitt perspektiv kan det därvidlag inte bara handla om att man, vilket i och för sig är viktigt, försöker sanera de regler som redan finns, utan det handlar om att ständigt ha med sig en medvetenhet när man kommer på nya och politiska projekt som ska genomföras så att man i de projekten och i viljan att göra gott inte av misstag råkar införa alltför många nya regler.

Finns den här insikten? Jag känner nämligen att regelförenklingsdiskussionen ligger som ett parallellt spår som aldrig riktigt blir genomsyrande för samtlig politisk verksamhet, och så länge vi inte har det perspektivet med oss rätt

över frågorna kommer vi ständigt att sitta i en diskussion om att regelbördorna säkerligen kommer att öka, därför att vi i andra politiska projekt genomför dem.

Därmed inte sagt att alla projekt som är nya och som företag framöver kommer att behöva följa är dåliga – absolut inte. Vi kommer alltid att få väga olika intressen mot varandra, men frågan är om den här medvetenheten finns eller om det lätt är så att man glömmer bort företagarnas regelbörda när man är lite glad över ett nytt projekt som ska sjösättas.

Anf. 24 CARINA OHLSSON (S):

Herr ordförande! Jag har en fråga som anknyter till det som statsministern också lyfte fram om sysselsättningsgraden och att öka kvinnors deltagande på arbetsmarknaden. På vilket sätt lyfter man fram och diskuterar att det faktiskt också gynnar tillväxten? Kopplar man på det också?

Jag vill höra lite grann om hur de diskussionerna går. Det handlar också om det som hindrar kvinnors deltagande på arbetsmarknaden. Jag vet att man har gjort en del undersökningar till exempel i Italien där man tydligt visar hur mycket tillväxten faktiskt skulle öka med ett ökat deltagande på arbetsmarknaden. Då lyfte man också fram att det behöver finnas barnomsorg och äldreomsorg för att ge kvinnor möjlighet att både kunna vara anställda och att även starta företag som är lönsamma. Som det är nu är de företag som de flesta startar på det sättet inte lönsamma, för man ska samtidigt sköta sin egen familj.

Diskuteras det på det sättet, eller skriver man bara in målet utan att göra mer utav det?

Anf. 25 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! När det gäller Storbritanniens roll kan vi notera att det har varit ett ganska högt tempo när det gäller att utveckla olika metoder som alla syftar till att få bättre tillväxt och bättre ordning i offentliga finanser i Europa, och flera är de strukturer som senare har tillkommit. De har det gemensamt nu på slutet att Storbritannien stannar utanför de tillskott som kommer.

Jag vill påpeka att Sverige också delvis har gjort det. Vi gick inte med i europluspakten, och vi hade en ganska lång diskussion innan vi nådde fram till att vi skulle vara i finans-

pakten. Här finns en tendens till att mycket av det som växer fram ställer länder inför om de ska vara med i detta eller inte. Storbritannien har alltså landat på att man förblir utanför.

I den brittiska debatten har detta lett till en diskussion från oppositionen i Storbritannien, där man ställer sig frågan om det inte är så att man hamnar vid sidan av. Det kan samtidigt noteras att det har varit ett visst opinionsstöd för agerandet att markera att man vill vara utanför – en brittisk debatt som handlar mycket om att ifrågasätta. Brittiska mediers utgångspunkt är ju att ifrågasätta mycket av vad EU:s gemensamma institutioner gör eller om de egentligen gör någon nytta.

Det är klart att det finns en stor diskussion om Storbritanniens roll i EU-samarbetet och vart man är på väg. Ibland talar man om EU-3, alltså de tre största, vilka skulle vara Tyskland, Frankrike och Storbritannien. Men på sista tiden har det snarare varit mycket EU-2, det vill säga enbart Tyskland och Frankrike. Merkel gjorde ett uttalande som var ungefär av det slaget att för EU:s framtid är det viktigt att Storbritannien är med i högre utsträckning. Då skulle förmodligen David Cameron svara att då får EU bli mer inriktat på öppen handel och mer av de punkter som bland annat finns reflekterat i vårt brev. Det är alltså också en diskussion om vad som är det innehållsliga i hur samarbetet ska gå framåt.

Jag tycker att den diskussionen är viktig också för Sverige, eftersom jag uppfattar – och nu försöker jag inte föra det till någon särskild partifärg – att som land och med vår profil så finns det nog sådant som vi både kan finnas stöd för hos Tyskland och sådant som finner stöd i Storbritannien och ibland också i Frankrike. Det finns alltså ibland en idé om att det är bra att de här stora balanserar varandra.

Jag kan därför bara reflektera över att den här diskussionen finns och att det väldigt tydligt verkar vara inriktningen att Storbritannien åtminstone just nu väljer att stå utanför olika delar av hur samarbetet fördjupas och utvecklas.

Lars Ohly återkommer kring detta med relativ fattigdom. Då har vi båda fått beskriva hur vi ser detta mått.

Skälet att jag refererade till detta är att det i det issues paper som vi ska ge till EU-nämnden mycket riktigt finns en tabell där man tittar på relativ fattigdom. Det kan påpekas att i ett annat sammanhang som inte fanns redovisat här så har OECD gått igenom inkomstskillnaderna i den utvecklade

världen. Här ligger Sverige tillsammans med våra grannländer i topp i världen vad gäller att ha små skillnader. Det ska vi också naturligtvis påminna om i sammanhanget.

Det som det här väldigt mycket reflekterar är den tydliga standardförbättring som de som jobbar har fått i Sverige på senare år. Det kan då ses som en relativ förskjutning i fattigdom eller möjligen en relativ förbättring. Man kan diskutera vad som är vad.

Vad är punkt 18 för någonting? Det är detta med valorisationsinstrument. Det är helt enkelt en fransk idé om hur man ska värdera immateriella rättigheter för företag och organisationer. Det är ännu inte färdigpresenterat, så vi har inte för handen exakt hur vi ska värdera detta instrument, men det är det som det är.

Immateriella rättigheter diskuteras över hela Europa. Det är otroligt viktigt också kopplat till tjänstehandeln, bör man påpeka. Det är alltså inte någon liten fråga. Men det är det själva instrumentet innebär. Det är ännu oklart vad detta de facto är. Det är alltså inte färdigutformat.

När det gäller regelförenklingen var det som mest fastnade hos mig hur kommissionspresidenten Barroso beskrev hur han har det på jobbet. I ett Europa där vi tror att alla önskar regelförenkning står olika grupper utanför hans och andra kommissionärers rum hela dagarna i ivern att öka på regleringen på snart sagt alla områden. Allt ska skyddas, allt ska regleras och allt ska man säkerställa att det bevaras på olika sätt. Han bara bekantgjorde att hela miljön han har omkring sig är regleringsiver och ökad kontroll. Det står alltså i skarp kontrast till papper som beskriver regelförenklingar.

Det kan vara bra att komma ihåg, bara. Vår erfarenhet är också detta: Gärna en regelförenkning, men vi börjar väl med lite ökat regelkrångel! Risker är nog att det blir så. Många gånger finns det goda syften med detta. Regler har ofta haft goda syften. Det man sällan vet är hur de parallellt, bredvid varandra, fungerar och hur det är att i andra ändan stå inför ett samlat regeltryck som många gånger blir orimligt.

Låt mig också påminna om en annan sak. När det har skett regelförenklingsarbete i Sverige – vi har ju haft en 7-procentig regelminskning av den samlade bördan – handlar det ofta om budgetfrågor. Vi ska komma ihåg att man ofta måste finansiera olika former av ändringar antingen med satsningar eller med skattesänkningar för att möjliggöra re-

gelförenklingar. Det kan också vara ett problem i sammanhanget.

2011/12:27

6 mars

När det gäller Carina Ohlssons fråga var det jag och jag allena som tog upp dessa frågor vid toppmötet. Jag tog upp dem bland annat i min inledning och nämnde just att jag tycker att en stor del av tillväxtpotentialen och väldigt mycket av tillväxt handlar om arbetade timmar. Möjligheten att få fram fler arbetade timmar är kanske allra tydligast i Europa just när det gäller kvinnor. Möjligheten att få detta i olika åldrar av kvinnors liv är mycket nära relaterat till hur omsorgstrycket ser ut eftersom vi vet att det är ojämlikt fördelat och tyngre på kvinnor jämfört med män.

Jag kan bara instämma i detta. Vi beskriver hur vi har välfärdsinstitutioner som i grunden lättar på detta omsorgstryck. Det kan gälla barn och åldrande föräldrar. Det frigör möjligheterna till arbete.

Samtidigt ska vi vara ödmjuka och säga att Sverige har en högre sysselsättningsgrad när det gäller kvinnor än många andra länder har men att vi har tendensen att många kvinnor i stället jobbar deltid. Också vi har alltså en fråga kvar att svara på: Varför är det så? Och vad skulle möjligen kunna vara drivkraften för att kvinnor när så är möjligt går upp i arbetstid här i Sverige? Det enkla skälet är att deltid betyder lägre lön vilket betyder lägre pensioner. Man kan diskutera hur man åstadkommer en sådan förändring.

Det är alltid klokt i sådana här sammanhang att framstå som att man möjligen har förstått något och nämna något om vad man har gjort åt det och samtidigt vara ödmjuk inför att vi har utmaningar kvar. Så försökte jag uttrycka mig.

Anf. 26 ORDFÖRANDEN:

Därmed ber jag att få tacka statsministern för återrapporten. Jag tackar även ledamöterna för frågor och diskussionsinlägg. Med detta förklarar jag sammanträdet avslutat.

Innehållsförteckning

1 § Återrapport från Europeiska rådet	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M).....	1
Anf. 3 MARIE GRANLUND (S)	4
Anf. 4 GUSTAV BLIX (M).....	4
Anf. 5 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M).....	5
Anf. 6 ULF HOLM (MP).....	6
Anf. 7 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 8 FREDRICK FEDERLEY (C).....	7
Anf. 9 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M).....	8
Anf. 10 ORDFÖRANDEN	10
Anf. 11 MARGARETA SANDSTEDT (SD)	10
Anf. 12 LARS OHLY (V).....	10
Anf. 13 IRENE OSKARSSON (KD).....	12
Anf. 14 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M).....	12
Anf. 15 ORDFÖRANDEN	14
Anf. 16 BÖRJE VESTLUND (S)	14
Anf. 17 ELISABETH SVANTESSON (M).....	15
Anf. 18 ULF HOLM (MP).....	15
Anf. 19 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M).....	15
Anf. 20 ORDFÖRANDEN	18
Anf. 21 LARS OHLY (V).....	18
Anf. 22 EVA-LENA JANSSON (S).....	19
Anf. 23 FREDRICK FEDERLEY (C).....	19
Anf. 24 CARINA OHLSSON (S).....	20
Anf. 25 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M).....	20
Anf. 26 ORDFÖRANDEN	22